

## TÜRKİYE'DE BİLİŞİM SUÇLARI VE MÜCADELE YÖNTEMLERİ

Cyber Crimes in Turkey and Struggle Methods

Cem BEYHAN \*

### Abstract

*Cyber Crime is a new challenge in our country however it has been increasing its importance day by day.*

*In this study we have worked on issues which we have fronted on the cyber crimes that we try to compete the and methods of this preventions, and the problems headed through these processes as being the Capital City Police of Turkey.*

*In general ISPs (Internet Service Provider), Turkish infrastructure on this technical ground, Internet Cafes, internet chat rooms served over IRC servers that in the center of our attention are being mentioned without technical details and we have tried to find ways to handle this crimes while solving the proceeding come over from the Attorney of Turkish Republic.*

*We hope this study will be the start of this combat's documentations and serve all the divisions and persons working on Cyber Crime.*

**Key Words :** Cyber Crime, Computer, Cyberterror, Turkey, Technology.

### Özet

Türkiye'nin suç literatüründe yeni karşılaştığımız bilişim suçları yeni olmakla birlikte her geçen gün artan ivmesi ile önemini arttırmaktadır.

Biz bu makalede Ankara Emniyet Müdürlüğü Bilişim Suçları Bürosuna Saveciliklerden intikal eden gerek internet, gerekse kurumlara özgü özel bilgisayar ağları üzerinden işlenen suçları kısa özetler halinde anlatmaya çalıştık.

İncelenen suç dosyalarında karşılaşılan hukuki sorunlar, ülkemizde bulunan internet servis sağlayıcıları ve Türkiye'nin iletişim alt yapısıyla ilgili yaşanan aksaklıklar, suçların aydınlatılmasında karşılaştığımız internet kafeler, internet sohbetleri ve beraberinde işlenen suçlar anlatılmaya çalışılmış ve bu konuda ileride yapılacak çalışmalara ışık tutması ümidiyle sunulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Bilişim suçları, bilişim, cyber crime, bilgisayar, computer, teknoloji suçları teknoloji, internet suçları, cyber terör, Türkiye'de bilişim suçları, cyber crime investigation.

\* Başkomiser, Ankara Emniyet Müdürlüğü,

## Giriş

Elektronik devlet, elektronik ticaret, elektronik eğitim, elektronik haberleşme gibi artık her şeyin başına elektronik (E) kavramının yerleşmeye başladığı dünyamızda teknolojik olarak Dünyanın dilediğiniz bir köşesine ulaşmanız ve yukarıda bahsettiğimiz konularla meşgul olmanız mümkündür. Teknolojinin bu denli hızlı ve etkin gelişmesine paralel olarak dünya üzerindeki ülkeler ve insanların buna göre değişim geçirmesine de şaşmamak gerek.

İnsanoğlunun bu son büyük yolculuğunun olmazsa olmaz aracı olan İnternet<sup>1</sup> yukarıda belirttiğimiz elektronik bir çok konuyu günümüz dünyasında etkin hale getirmiş ve insanların hizmetine sunmuştur <http://www.birlik.com>. Yapılan bir çok araştırma, anket ve incelemelerde internetin faydalarının zararından çok fazla olduğunu göstermiştir.

Elbette ki internet in bu güzel yüzünün yanında birde suç işleyen yüzü vardır. Bilişim ve Teknoloji Suçları (cyber-crime and computer-crime) başlığı altında toplanan ve incelenen suçlar tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Ülkemizde de her geçen gün sayısını arttırmakta ve şu an için önümüzde aşılması gereken bir problem olarak görülmektedir.

Ülkemiz içerisinde gerek Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan havaleli suç dosyaları gerekse ülkemiz sınırları dışından antlaşmalar gereği aydınlatılması gereken suç dosyaları incelenmiştir.

Buna göre bu suç dosyaları üzerinde faillerin yakalanmasına yönelik yapılan araştırma ve incelemelerde karşılaşılan sıkıntılar ve sıkıntıların üstesinden gelmek için yapılması gerekenler; incelenen suç dosyaları kısaca özetlenerek açıklanmış ve bu konudaki değerlendirmeler bildirilmiştir.

Anlatılan suç dosyalarında geçen hiçbir firmanın ismi anılmamış olup, sadece internet erişiminde ana omurga görevini yürüten kurumlardan biri olan Türk Telekom ve Bilişim Ağları Dairesi Başkanlığının ismi metniler içerisinde yer almıştır.

## Yurt Dışından Ülkemize İntikal Eden Bilişim Suçları ve İnternet Servis Sağlayıcılar (I.S.P)

Genel itibari ile sınırları uluslar arası anlaşmalarla çizilmiş ve suç fiilinin işlendiği yer ülkemizi ilgilendirdiğinden bu tür evraklar gelmekte ve ağırlığını "Çocuk Pornografisi" evrakları oluşturmaktadır. Bunlar genel itibari ile içerik olarak birbirlerine benzediği için en son bize intikal eden evrakta karşılaşılan sıkıntılardan ve problemlerden bahsedebiliriz.

<sup>1</sup> İnternet: Dünyadaki bütün bilgisayarların, çeşitli iletişim aygıt ve yöntemlerini kullanarak (modem, telefon hattı, kiralık hat v.b.) birbirlerine bağlanabildikleri ağ ortamı. Bu uluslar arası ağda en çok kullanılan yöntemler arasında ; web sayfası yayımı, dosya transferi , iletişim programları sayesinde karşılıklı görüşme yapma, işlemleri sayılabilir. Ancak gelişen teknoloji ile birlikte her geçen gün ek ve yeni özellikler internet dünyasına girmektedir. İlhami, Kul. "İnternet Elektronik ve Multimedya Teknik Terimler Sözlüğü

Örnek : 1

Konu : Çocuk Pornografisi

Özeti : İtalya Polis Teşkilatı'na bağlı Posta ve Haberleşme Polis Servisi (NOPT) Soruşturmalar Şubesi tarafından İnternet üzerinde rutin incelemeler yapılırken, Türkiye'deki bir internet kullanıcısının internet üzerinde çocuk pornografisi içeren yayınların bulunduğu bir web sayfası ve bu yolla bu içerikleri talep edenlere ticari amaçlı gönderdiği tespit edilmiştir. Bu konu ile ilgili tespit edilen IP no<sup>2</sup> Türk Telekom ve Bilişim Ağları Dairesi Başkanlığına ait olduğu için ilgili kuruma konu bir resmi yazı ile bildirilmiş. Şahıs IP no sundan tespit edilerek belirlenmiş ve konu aydınlığa kavuşmuştur.

Ancak bu ve buna benzer konular incelenirken internet servis sağlayıcılar arasında farklı uygulamalar görülmektedir. Bu tür araştırmalarda kimi İnternet servis sağlayıcı araştırmanın yapılması için savcılık kararı isterken kimisi istememektedir. Bu sorunun adli makamlarca açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Ayrıca Ülkemizde internet erişimleri dinamik IP nolar üzerinden sağlanmaktadır. Yani bir IP no gün içerisinde birden fazla internet kullanıcısı kullanabilmektedir. Durum böyle olunca suçu işleyen şahsın bulunabilmesi için IP no nun internette kullanıldığı tarih, saat, dakika, saniye ve hatta detay zaman bilgileri gerekmektedir. Buna göre ülkemiz dışından bildirilen bir suç ile ilgili IP no araştırılırken ülkeler arasındaki zaman farklarının göz önüne alınması gerekmektedir. Genel olarak Ülkemiz dışından intikal eden bilişim suçlarında tespit edilen IP no ve Tarihi dışında bilgi bulunmamaktadır (Ülkeler arası yazışmalardan doğan kopukluklardan da olabilir).

Eğer tespit edilen IP no ve Tarihinin yanı sıra Ülkeler arası zaman farklarını gösteren +GMT, -GMT bilgileri yoksa tespit edilen IP no ile ilgili verilen tarih baz alınarak o IP numarası ile o tarihte o günde bağlanan tüm kullanıcıların belirlenmesi ve tek tek incelenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde masum olan bir şahıs suçlu pozisyonuna düşebilir.

Yukarıda örnek olarak verilen incelemede şahsın mevcut IP no ve kullandığı tarih, saat, dakika, saniye ve diğer zaman bilgileri baz alınarak tespiti yapıldı ve şahıs adres ve kimlik olarak belirlendi. Ancak şahsın gerçekten internette çocuk pornografisi neşriyatını yapıp yapmadığı yönünde de bir çalışmanın yapılması gerekmektedir. Türk Telekom ve Bilişim Ağları Dairesi Başkanlığı ve diğer tüm internet servis sağlayıcılarında böyle bir çalışmanın yapılabilmesini mümkün kılan yasal prosedür ve teknik işlemlerin kimler tarafından sağlanıp uygulanacağı belirsizliklerinin bir an önce aydınlığa kavuşturulması gerekmektedir.

<sup>2</sup> IP (İnternet Protokol Numarası) : Amerika Savunma Bakanlığı tarafından yapılan çalışmalar esnasında bulunan ve İnternet'in oluşmasını sağlayan protokol 'bilgisayarların birbirleriyle anlaşmasını sağlayan dil'. İnternet ağına bağlanan her bilgisayarın (web sayfaları da dahil) mutlaka farklı bir IP numarası bulunur. Aynı zaman aralığında internette her IP numarasından bir tane olabilir. Örn. 212.174.101.12. <http://www.tdk.gov.tr/biliterim/>

### Ülkemiz İçerisinden İntikal Etmiş Olan Bilişim Suçları ve İnternet Servis Sağlayıcılar ( I.S.P )

Elektronik posta (E-mail) Yolu İle Gelen hakaret, iftira, tehdit konularını içeren Şikayetler: Bu tür şikayetler yoğunlukta olmakta ve her biri hemen hemen ayrı ayrı sıkıntıları beraberinde getirdiği için konu ile ilgili olan şikayetleri de birer örnek olarak vereceğiz.

Örnek : 2

Konu : E-mail<sup>1</sup> yolu ile tehdit

Özeti : Bir televizyon kurumunda özel haber programlar yapan bir gazeteci-yazar televizyonda yaptığı bir program ile ilgili tanımadığı bir kişi tarafından internet üzerinden bir e-mail almış ve bahse konu e-mailde; şahıs kendisinin yurtdışında Rusya'nın Moskova şehrinde bulunduğunu, Türk olmaktan utanıldığını, bir oğlunu çeçenler ile savaşması için askere gönderdiğini beyan eden, Türklerin Ermenilere ait olan topraklarda işgalci olarak yaşadıkları gibi içerisinde bulunan kin ve nefreti vurguladıktan sonra televizyon programı ile ilgili gazeteci yazarı ölümle tehdit etmiştir. Konu ile ilgili yapılan teknik çalışma sonucu şahsın bahse konu tehdit e-mailini Türkiyeden gönderdiği tespit edilmiş, internet servis sağlayıcı olarak Türk Telekom ve Bilişim Ağları Dairesi Başkanlığının uygulamada olan 146 telefon nosunu kullanarak bu eylemi gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Ancak, Türk Telekom ve Bilişim Ağları Dairesi Başkanlığı konu ile ilgili vermiş olduğu rapora göre e-mailin gönderildiği bilgisayar internete bağlanmak için kullandığı telefon analog<sup>2</sup> özelliğe sahip santrali kullanarak internete çıktığı için bu e-maili gönderen şahsın teknik olarak tespitinin alt yapı eksikliklerinden dolayı mümkün olamayacağı yönünde bir rapor vermiştir.

Örnek : 3

Konu : E-mail yolu ile hakaret ve tehdit

Özeti : Bir Televizyon Kurumunun Genel Müdürü ve yönetiminde bulunan idarecilerin isimlerine hitaben 3 farklı e-mail adresinden gelen ve içerik olarak hakaret ve sözde isimleri belirtilen yöneticilerin televizyon kurumunda yaptıkları yolsuzlukları dile getiren ve yönetiminde bulunan ilgili şahısların bir an önce konu ile ilgili bir basın açıklaması yapmalarını isteyen ve akabinde istifa etmelerinin gerektiğini belirten ve bunun ile ilgili geri sayımın başladığını bildiren ayrıca bu e-maillerin Türkiye de ki tüm özel, tüzel gazeteci ve televizyonlara in-

<sup>1</sup> Elektronik Posta (E-Mail): İnternet üzerinde kişisel mektupların bir noktadan diğerine yollanması için kullanılan yöntem. Kul, İlhami, "İnternet Elektronik ve Multimedya Teknik Terimler Sözlüğü"

<sup>2</sup> Analog Telefon Santrali: Telefon cihazlarında sesin bir yerden başka bir yere aktarıldığı özel bir yapı. Teknoloji olarak eski bir teknolojidir. Günümüz teknoloji dünyasının tamamıyla bıraktığı bu yapı yerini dijital (dijital) yapılar bırakmıştır. GSM şebekelerinde olduğu gibi bir cep telefonunun sestten başka veri alış-verişi yapması gibi veya lüzumunda cep telefonunun konum ve yer belirleyicisi olarak kullanılması gibi)

Kul, İlhami, "İnternet Elektronik ve Multimedya Teknik Terimler Sözlüğü,

<http://bilmer.sabanciuniv.edu/tr/ekaynak/sozluk.html>,

<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~b0145523/proje/terim.html>

ternet üzerinden dağıtımının yapıldığı ve imza olarak bir grup ilgili televizyon çalışmaları şeklinde biten e-maillerdir. Bahse konu e-mailler teknik olarak incelemeye tabi tutulmuş ve neticede isimlere alınan e-mail adresleri Türkiye de bulunan yerel bir portal isimli olduğu için ilgili yerel portal-internet servis sağlayıcıdan (ISP) bahse konu e-maillerin internet üzerinde işlem yaparken kullandıkları IP no nun tespitleri istenmiş ve ilgili firmadan elde edilen sonuca göre bahse konu e-maillerin Ülkemizde faaliyet gösteren iki ayrı İnternet Servis Sağlayıcı üzerinden (ISP) gönderildiği tespit edilmiştir. İlgili kurumlarla yapılan yazışmalar itibari ile gelinen neticede A Firması (ISP) kendisine ait olan IP no lardan birinin kaydının tüm tutulan kayıtların 3 gün süreyle bekletildikten sonra silinmesi sebebiyle bahse konu IP no yu kullanan suçlu şahısa ulaşılamayacağını bildirmiş, ikinci IP no ile ilgili de şahsın internet aboneliği yaparken beyan etmiş olduğu bilgileri ortada bir şahıs olmadığı için şifaen bildirmiştir. Bu bilgiler aşağıdaki gibidir;

Kullanıcı adı : Donald  
Soyadı : Duck  
Adres bilgileri : Asılsız bilgiler  
Telefon no : Türkiye'ye ait olmayan telefon numaraları

Konu ile ilgili B Firması (ISP) tarafından verilen bilgiler doğrultusunda bir internet kafeye ulaşılmış ve internet kafe işleteninin ifadesi alınmıştır.

Sonuç olarak sanal ortamda başlayan bir eylem sonucu itibari ile maddi-manevi tesir meydana getirmiştir. Çünkü bahse konu e-maillerin ardından ilgili Televizyon kurumu yönetimi; personel arasında konunun muhatapları ile ilgili soruşturma başlatmıştır. Yasal bir zorunluluğu olmadığı için İnternet Servis Sağlayıcıları bilişim suçlarının aydınlatılmasında hayati bir önem taşıyan internet te IP no lar üzerinden yapılan işlemlerin kayıtlarının tutulduğu Log kayıtları bilgisayarlarda kapladıkları yer bakımından problem yarattığı için ve bu kayıtların saklanması internet servis sağlayıcılarına extra bir maliyet getirdiği için bu kayıtları fazla bekletmeden silmekte ve bünyesinde bulundurmamaktadırlar. Ayrıca yine internet aboneliği yaptıran bir kişi kendisine verilen kullanıcı adı ve şifresi ile Türkiye'nin neresinden internet erişimi yaparsa yapsın internet hizmetini aldığı internet servis sağlayıcı (ISP) tarafından bölge, şehir ve internet erişimi yaptığı telefon numarasına kadar belirlenmesi mümkündür. Ancak bu tespit işlemlerin yapılabilmesi için internet servis sağlayıcıları ekstra donanımlar ve yazılımlar (server bilgisayarlar) kullanmak zorundadır. Yasal bir zorunluluk olmamasından dolayı İnternet Servis Sağlayıcıları (ISP) bu donanımları ve yazılımları kendi inisiyatifi doğrultusunda almakta veya almamaktadır. Durum böyle olunca da bir suçun takip edilmesinde çaba gösteren kolluk kuvvetleri de örneğimizde olduğu gibi suçlu şahıs yerine ismi Donald soyadı Duck olan bir şahısla karşılaşmaktadır. Ayrıca internet kafeler bu tür suçların işlenmesinde her geçen gün önemini arttırmaktadır.

Örnek : 4

Konu : E-mail yolu ile hakaret ve tehdit

Özeti : Bir bakanlığımızın Mail Server'ına<sup>5</sup> (exchange server) cengaver@xxxx.com ve gokgoz@xxx.com e-mail adreslerinden<sup>6</sup> gelen ve devlet yöneticileri ile ilgili iftira ve ölüm tehdidinin de bulunduğu iki ayrı kişi tarafından gönderilmiş e-mailler üzerinde yapılan teknik incelemede e-maillerin birisinin ülkemizde faaliyet gösteren A internet servis sağlayıcısına diğerinin de yine faaliyet gösteren B internet servis sağlayıcısına (ISP) ait olan bir e-mail adresleri olduğu için her iki kurumdan da e-mail kullanıcı bilgileri istenmiştir. Sonuç olarak A Firması ellerinde bahse konu e-mail'i gönderen şahsın tespit edilen IP no suna göre internet abonesinin kendi beyanına göre verdiği asılsız bilgileri göndermiştir. B Firmasında kendilerinin e-mail hesaplarını Amerika Birleşik Devletlerinde Faaliyet gösteren www.bigmailbox.com internet adresli şirketten ücretsiz aldıklarını beyan etmiş ve buna göre www.bimailbox.com şirketinden elde ettikleri bahse konu e-maili alan şahsın kendi beyanına göre verdiği asılsız bilgileri göndermiştir. Yapılan çalışmalarda her iki internet servis sağlayıcısının verdiği bilgilerden suçlu şahıslara ulaşılamamıştır.

Konuyu teknik olarak değerlendirecek olursak aslında her iki internet servis sağlayıcı da (ISP) teknik olarak yapılarına ekleyecekleri donanımlarla kendi İnternet abonesinin İnternet erişiminin hangi ilden ve hangi telefondan sağlandığını tespit edebilir veya bu yolla internet aboneliği başka kişiler tarafından kullanılıyor ise bunun da tespiti mümkündür.

Buradan da anlaşılacağı üzere herhangi bir internet kullanıcısı internet abonelik işlemlerini yaptırırken asılsız bilgiler verebilmekte ve bununla ilgili herhangi bir yaptırım ve ölçü bulunmamaktadır.

Örnek : 5

Konu : E-mail yolu ile hakaret ve tehdit

Özeti : Bir Üniversite de idareci olarak görev yapan şahsa yönelik; hotmail.com üzerinden alınmış bir e-mail adresi aracılığı ile idarecinin üniversitedeki tutumu, eğitim ve öğretim ile ilgili uygulamalarını tenkit eden bir e-mail gönderilmiştir. Bahse konu e-mail'in sonunda da idarecinin Ankara'da okuyan bir yakının adım adım takip edildiğini ve eğer üniversitedeki tavır ve uygulamalarına bir son vermezse yakınının başına gelebilecek olaylardan kendisinin sorumlu olduğunu belirtir şekilde bitmektedir.

Bahse konu e-mail ile ilgili yapılan teknik çalışmalar sonucu e-mail'in ülkemiz içerisinde Türk Telekom ve Bilişim Ağları Dairesi Başkanlığı (ISP) inter-

<sup>5</sup> Mail Server (Exchange Server): Elektronik posta hesaplarının açılabilirdiği ve elektronik posta alışverişlerinin üzerinden yapılabilirdiği bir nevi postane görevi yapan server bilgisayarlardır. Kul, İlhami.

<sup>6</sup> İnternet Elektronik ve Multimedya Teknik Terimler Sözlüğü

<sup>7</sup> Elektronik Posta Adresi (E-Mail Adresi): Belirli bir hedefe elektronik posta göndermek için kullanılan alan adı tabanlı adres yada UUCP adresi. Kul, İlhami. "İnternet Elektronik ve Multimedya Teknik Terimler Sözlüğü"

net erişimini kullanarak gönderildiği tespit edilmiştir. Türk Telekomca tarafımızdan tespit edilen e-malin Üniversitenin bulunduğu İl'le aynı ilden gönderildiği tespit edilmiştir. Konu ile ilgili İl Emniyet Müdürlüğü bir operasyon ile şahısı yakalamış ve mahkemeye çıkartmıştır.

Ancak konu ile ilgili daha sonra yakalama işlemini gerçekleştiren birimin yetkili amiri ile yapılan görüşmede maalesef Türkiye de bu tür suçlara müdahale etmekle yükümlü kolluk kuvvetlerimizin de bu konuda yeni yapılanmalara ve oluşumlara gitmeleri gerektiğini ortaya koymuştur. Olayımıza göre yetkili şahıs tespit edilen bilgiler doğrultusunda adrese gidildiğini evde yapılan aramada bir bilgisayarın bulunduğunu fakat internete bağlı olmadığını bilgisayarın daha sonra Emniyete götürüldüğünü burada internet bağlantısı yapılarak takip edilen incelemede tarafımızdan tespit edilen IP no ya rastlanılmadığını ve gönderilen e-mailin bilgisayar içerisinde bulunamadığını bildirmiştir. Ayrıca tespit edilen telefonun üzerine kayıtlı olduğu şahsın alınarak mahkemeye götürüldüğü belirtilmiştir. Halbuki evde bilgisayarı kullanan kişiler mahkemeye çıkarılan şahsın üniversiteye giden çocukları olmasına rağmen tespit edilen telefonun kayıtlı olduğu kişi mahkemeye çıkarılmıştır.

Görüldüğü üzere başlangıç itibari ile doğru başlayan ve doğru adımlarla ilerleyen bir bilişim suçu pratikte suçlunun yakalanması aşamasında kanımızca suç delilleri yok edilerek yanlış kişi yakalanmıştır. Bilindiği üzere Bilgisayarlar gerekli iletişim araçları bağlantıları (Modem, Telefon, ISP veya Özel İnternet Hatları) ile internet erişimi sağlarlar. Dolayısıyla bir bilgisayarın internette yaptığı işlemlerle ilgili IP nosu ancak o bilgisayar internet erişimi yaptığı sırada tespit edilebilir.

Ayrıca internet servis sağlayıcılar internet erişimi dağıttığı abonelerinin internet erişimi için gerekli olan IP nolarını otomatik dağıtmayı sağlayan server bilgisayarlar marifeti ile yapmaktadırlar. Durum böyle olunca internet üzerinde suç işlenen bilgisayar suçun işlendiği tarih saat dakika ve saniye detay bilgileri ile tespit edilebilir. İncelediğimiz örneğimizde ise bahse konu bilgisayar evdeki internet erişiminden internete bağlanıp o anki IP no sunun tespit edilmesi yerine Emniyete götürülüp orada internet bağlantısına geçirilerek Emniyetin internet erişim IP nosu bahse konu bilgisayarda tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yine internet üzerinden gönderilen herhangi bir e-mail veya e-mesajı daha sonra yürütülen soruşturmaya esas olmak üzere tekrar kazanabileceğiniz durumlar ve şartlar vardır ancak örneğimizde olduğu gibi bilgisayarın harddiskinde (HDD) böyle bir veri aramak yanlıştır. Bilgisayarlardan geriye yönelik bilgi alınması (recover işlemleri) işlemleri mümkündür ancak kolluk kuvvetlerimizin bu konu ile ilgili yasal çerçevede yapması gereken işlemler, bilgisayardan geriye yönelik alınan bilgilerin ne şekilde birer delil olabileceğinin belirlenmesi gerekmektedir.

Örnek : 6

Konu : E-mesaj yolu ile ihbar

Özeti : Ankara Emniyet Müdürlüğü olarak [www.ankaraemniyet.gov.tr](http://www.ankaraemniyet.gov.tr) internet adresinden 24 saat esas olmak üzere internet üzerinden alınan kayda değer her ihbar değerlendirilmekte ve bu yolla da suçun işlenmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. 25.12.2001 tarihinde gelen ihbar niteliğindeki mesajla göre Ankara'da esnafılık yapan üç şahıs bir siyasi partinin gençlik kollarına üye 4 kişinin Ankara'da bazı alış-veriş merkezlerinde silahlı olarak zorla para tahsil ettiklerini ve kendilerin den de bu şekilde para tahsil edilmek istendiğini beyan eden bir mesaj gelmiştir. Mesajın doğruluğunun teyidi için mesajı gönderen kişi yada kişilerin elde edilen IP no larından hareketle tespit edilen internet servis sağlayıcısıyla yazışma yapılmış.

Konu ile ilgili firma sonuca ilişkin bildirdiği resmi yazısında tarafımızdan tespit edilen IP no nun CACHE IP no'su olduğu için bu tür IP noların kayıtları kurumlarına extra maliyet getirdiği için tutmadıklarını (yasal bir zorunluluk olmadığı için ) beyan etmişlerdir.

Bu örneğimizde bahsi edilen ve kayıtlarda tutulmayan "CACHE IP" internet kullanıcılarını internette hızlandırmaya ve işlemlerini çabuklaştırmaya yarayan bir uygulamadır. Bunu küçük bir örnekle açıklayacak olursak her gün düzenli olarak bir bankanın internet sitesinde banka işlemleri yapan bir internet kullanıcısı, rutin olarak internette yaptığı işlemleri; internet servis sağlayıcısı tarafından tespit ediliyor ve bu bilgiler bu işler için konuşlandırılmış server bilgisayar sunucuları tarafından kayda alınıyor ve belirtilen internet kullanıcısı ikinci defa, üçüncü defa ve diğer defalarda aynı işlemi yapmak istediğinde ilgili internet adreslerine bu işi takip eden sunucular sayesinde daha hızlı ve çabuk ulaşıyor. Elbette ki bu yapılan işlemler internet servis sağlayıcısının internet dağıtımı yaptığı tüm aboneleri için geçerlidir. Yasal bir zorunluluk bulunmadığı için internet servis sağlayıcılar (ISP) bu konuda herhangi bir kayıt tutmamakta, tutsalar bile günü birlik bu bilgileri server bilgisayarlarından silmektedirler. Ancak görüldüğü gibi suç bu özellikteki IP no lar üzerinden de işlenebilmektedir. Dinamik olarak dağıtılan IP noların internet üzerinde yaptığı işlemlerin kayıtlarının yasal bir zorunluluk olmaması nedeni ile tutulmadığı günümüzde internet kullanıcılarının internet üzerinde yaptıkları her türlü işlemin kayıtlarının tutulması ve bu konu ile ilgili düzenlemelerin bir an önce yapılması gerekmektedir.

Örnek : 7

Konu : İnternet Arama Motorlarından Türkçe arama motoru olan bir arama motoru'nun [www.pkk.org](http://www.pkk.org) ve [www.nadir.org](http://www.nadir.org) gibi PKK terör örgütüne ait internet sitelerini bulması.

Özeti : Bilindiği üzere 21. yüzyılda tehdit unsurlarının sanal ortama kaymasının görülmesiyle birlikte sanal (cyber) alemde de bir takım önlemlerin

alınması zorunluluğunu gündeme gelmiştir. Bu amaçla devletin ulusal güvenliği ile meşgul olan kurumlar bu ve buna benzer konularla ilgili özel birimler ve çalışma grupları kurmakta ve birtakım çalışmalar yürütmektedirler. Bu amaçla internet üzerinde rutin çalışmalarını yürüten bir birim ulusal güvenlik konusunda faaliyetlerini Türkiye'de yürüten bir internet adres arama motorunun PKK terör örgütünün bilinen adreslerini arama bölümüne (search) yazdığında bu site adreslerine ulaştığını görmüş ve konuyla ilgili [www.arabul.com](http://www.arabul.com) internet adresi faaliyet olarak Ankara'da faaliyet gösterdiği için gerekli yasal ve teknik işlemler Ankara ili içerisinde gerçekleştirilmiştir. Konu ile ilgili yapılan araştırmalarda Türkiye aleyhinde faaliyette bulunan 4000'in üzerinde illegal örgüt (sağ içerikli, sol içerikli ve dinci içerikli olmak üzere) veya bu örgütlerle beraber çalışan kişisel olarak hazırlanmış internet sayfasının olduğu tespit edilmiştir. (Özcan, 2002:3)

Arama motorlarının çalışma prensiplerinden bahsedecek olursak [www.taskin.8m.com/](http://www.taskin.8m.com/) konu daha iyi anlaşılacaktır. Arama motorları her geçen gün sayıları artan ve tahmini olarak ta bu gün 5 milyarı bulan internet web sayfalarını internet üzerinde araştırır bulur ve bunu sunucusu server bilgisayara kayıt (register) olarak yazar. Bir arama motorunda internet üzerinden aradığınız herhangi bir konuyu adresine ve meta'sına göre bulabilirsiniz. Adresine göre aranan site internet arama motorunun register kayıtlarından bulunup getirilir. Genel anlamda arama motorları üzerinde illegal siteleri adreslerine göre filtreleyebilirsiniz (engelleme) yani bahse konu bu register kayıtları tutulurken server bilgisayarlara teknik olarak adresleri şunlar şunlar olan siteleri register kayıtlarına ekleme diyebilirsiniz. Ancak meta'ya göre yapılan arama da ise konu ile ilgili site içerdiği bilgiye göre kendisini ön plana çıkarır ve ben buradayım der ve bunun için de herhangi bir önlem alamazsınız örn :arama bölümüne "kaymak" yazıldığında afyon ile ilgili web sayfalarının bulunması gibi. Bahse konu inceleme yaptığımız arama motoruna PKK terör örgütünün internet adreslerini veya DHKP-C örgütünün internet adreslerini yada İBDA-C örgütünün internet adreslerini yazarsanız bu illegal örgütlerin site adreslerine ulaşabilirsiniz [www.taskin.8m.com/arama.htm](http://www.taskin.8m.com/arama.htm).

Bu konu ile ilgili de yasal düzenlemeler yapıldığı takdirde bu ve benzeri sitelerin bizi ilgilendiren yerel arama motorlarından adres olarak aranıp bulunmasını önleyebilirsiniz ancak meta olarak böyle bir filtreleme söz konusu değildir.

### İnternet-Kafe'ler

İnternet-kafelerin ucuz internet erişimi sağlama ve yapılan işlemlerin denetim altında bulundurulamaması gibi nedenlerle sayısının ve öneminin arttığı kaçınılmaz bir gerçektir. Bu konuda [www.dikey8.com](http://www.dikey8.com) internet adresi içerisinde yayınlanan ABC news kaynaklı bir haber tüm dünyanın internet-cafeler ile ilgili ikilem yaşadığının bir göstergesi olacaktır.

Habere göre "Özellikle gençlerin ve turistlerin rağbet ettiği İnternet kafe'ler pek çok kişi için İnternet erişimi sağlamanın en temel ve etkin yollarından birisi

olmasına rağmen kafe'ler tarafından sağlanan "anonimlik" teröristler için giderek daha çekici oluyor. Afganistan operasyonu sırasında El-Kaida örgütü mensuplarının Pakistan'daki Internet Cafe'lerden birbirleri ile yazıştığı Amerikan haberalma birimleri tarafından tespit edilmişti. Internet Cafe'ler tarafından sağlanan denetimsiz ve anonim bağlantıya izin veren Internet erişim modeli teröristler tarafından takip edilmelerini ciddi biçimde güçleştirdiği için tercih ediliyor. Günün yoğunluğu içinde kalabalığa karışarak bir bilgisayar terminalini kullanan teröristlerin fark edilmeleri ise neredeyse imkansız durumdadır. Çin ve Hindistan başta olmak üzere bazı ülkeler Internet Cafe'lerde kullanıcıların eylemlerini kayıt altına almayı sağlayacak yazılımların kullanılmasını zorunlu kılmaya çalışıyor. Ancak uzmanlar, bu biçimde gerçekleştirilebilecek bir regülasyonun batılı ülkelerde neredeyse imkansız olduğuna dikkat çekiyorlar. EPIC sözcüsü D. Sobel, bu biçimde bir regülasyonu yalnızca iletişimi dinlemeyi ve izlemeyi gelenek haline getirmiş Çin gibi ülkelerin gerçekleştirebileceğine işaret etti. Internet Cafe'ler arasında bir uluslararası birlik oluşturmaya çalışan CS Network Multimedia Cybercafe Industry'nin başkanı J. Kelly, onbinlerce Internet Cafe'nin izlenmesinin imkansız ya da pratikte gerçekleştirilemeyecek kadar güç bir çalışma olduğuna dikkat çekti. Özellikle çok sayıda kişiye hizmet veren Cafe'lerde kimlik denetimlerinin bile neredeyse imkansız olduğuna dikkat çeken bir Cafe yetkilisi, kimlik denetiminin potansiyel olarak "bir otobüs durağındaki herkesin kimlik kartını kontrol etmeye çalışmak ile bir tutulabileceğini" öne sürüyor. Cafe'lerin yerel yönetimler tarafından belirlenen terörle mücadele faaliyetlerine de etkin katılmasının gerekliliğine işaret eden yetkililer, İngiltere'de Cafe'lerde kapalı devre video kamera düzeneklerinin yasal bir zorunluluk olmasını bu uygulamaya örnek gösterdiler." (www.dikey8.com, 2002:1)

Ülkemiz içerisinde işlenen ve yapılan takip sonucu suçlu olarak internet kafe'lere ulaşılan suç evrakları Türkiye'nin de tıpkı Dünya devletleri gibi internet-kafe'lere konusunda bir ikilem yaşadığını ve acilen bir önlem alması gerektiğini göstermektedir. Buna göre;

Örnek : 8

Konu : Internet yoluyla cep telefonundan alınan hakaret ve tehdit dolu mesajlar.

Özeti : Bir kamu kurumunda memur olarak çalışan ve emeklilik hazırlıkları yapan bir bayan mesai arkadaşlarından birisiyle internet kafe aracılığı ile sohbet (chat) ortamında günü birlik sohbet (chat) yapmaktadırlar. Bilindiği üzere internet ortamında gerek sohbet odalarında iki kişinin veya daha fazla kişinin beraber yaptıkları sohbetin üçüncü bir kişi tarafından izlenmesi ve takip edilmesi teknik olarak mümkündür. Bahse konu şikayet dilekçesinin sahibi bayan sohbet (chat) ortamında bayan arkadaşı ile yaptığı bütün görüşmeler üçüncü bir kişi tarafından hissettirilmeden takip edilmiş ve her iki bayanın kendi aralarında konuştuk-

ları özel ve gizli tüm bilgiler öğrenilmiştir. Bayanların cep telefon numaraları, ev telefon numaraları, iş telefon numaraları, içlerinden birinin emekli olacağını, emekli ikramiyesinin miktarı ve ne zaman alacağını, bayanlardan birinin ailevi problemleri gibi özel bilgiler üçüncü bir şahıs tarafından öğrenilmiştir. Her iki bayanda bir müddet sonra çekindikleri konular ile ilgili üçüncü kişi tarafından hem cep telefonlarına gönderilen mesajlar hemde evleri telefonla aranarak tehdit edilmiştir. Bayanların birinden 1000 \$ para, diğerinden de Türk Parası istenmektedir. Bayanların her ikisinde de yoğun bir şekilde korku ve panik yaşanmasına rağmen bu korkularını da yine birbirleri ile internet ortamında sohbet ederek gidermeye çalışmaktadırlar. Bayanlardan biri 1000\$ dolar parayı temin edip bu şahsa vermemeyi diğeri de bu konuyu adliyeye şikayet edip etmeyeceğini düşünmektedir. Her iki bayanda maalesef bu düşüncelerini de yine internet ortamında sohbet ederek paylaşmakta ve suçlu şahısta bunu çok iyi takip etmektedir. Diğer yandan da şahıs tehdit mesajlarını ve telefonlarını bayanlara yönelik yoğunlaştırmıştır. Nihayetinde bayanlardan biri bu şahısla ilgili Cumhuriyet Baş Savcılığına şikayet dilekçesi vermiş, diğer bayan ise savcılığa herhangi bir dilekçe vermemekle birlikte bahse konu vermeyi düşündüğü 1000 \$ para'yı da vermemiştir. Suçlu şahıs bayanların işlenen suçu polise intikal ettirmesini yine internet ortamından bayanlardan öğrendiği için sürekli olarak cep telefonlarına gönderdiği mesajları ve ev-telefon aramalarını kesmiştir. Suç evrağı ile ilgili araştırmalar halen devam etmektedir.

Görüldüğü üzere tamamı ile internet kafe etrafında cereyan eden bir hadise ve belki de sonuç olarak mağdur insanlar hem bir bedel ödeyeceklerdi hem de bu konu ile ilgili yaşadıkları stres ve baskı da işin cabası.

Örnek : 9

Konu : E-mail yolu ile gönderilen tehdit ve iftira içeren mesaj

Özeti : Bir bakanlığımızın Mail Server'ına (exchange) bir gazetecinin ismiyle Hotmail.com'dan alınmış e-mail adresi aracılığı ile bir mesaj gönderilmiştir. Gönderilen e-maile göre; Bakanın bir uygulama ile ilgili usulsüz işlemler yaptığı ve personeli bu uygulamalardan dolayı mağdur ettiği yönünde şikayeti kapsayan bir e-mail olup şahıs sözde gazeteci kimliği altında. Bakan'dan hesap sormak istemektedir.

Bahse konu e-mail ile ilgili tarafımızdan yapılan teknik inceleme sonucu şahsın bu e-maili Türkiye'de faaliyet gösteren bir İnternet Servis Sağlayıcı (ISP) üzerinden gönderdiği tespit edilmiştir. Tespit edilen İnternet Servis Sağlayıcı (ISP) ile yapılan resmi yazışmalar sonucu bahse konu e-mailin İstanbul'da faaliyet gösteren bir internet kafe'den gönderildiği ve suçlu şahsa ulaşılamayacağı anlaşılmıştır. Elde edilen sonuç resmi yazı ile konunun muhatabı bakanlığa bildirilmiş. Bakanlık bahse konu e-mailin gönderildiği internet kafe işletenlerinin kimlik bilgilerinin alınmasını istemekten başka bir işlem yapamamıştır. Diğer yandan konu ilgili bakanlık; personeli hakkında soruşturma başlatmıştır.

Görüldüğü üzere sanal bir suç hiçbir denetimin ve takibin yapılmadığı bir internet kafe'den faili meçhul bir şahıs tarafından işlenmiş ve bu şahısla ilgilide herhangi bir tespit yapılamamıştır.

Örnek : 10

Konu : Bir öğretmenin kişilik haklarına internette web sayfası hazırlamak sureti ile saldırıda bulunma

Özeti : Ankara'da bir ilköğretim okulunda edebiyat biraşında öğretmenlik yapan bir bayanla ilgili olarak okulun mevcut yayın yaptığı internet sitesinin içeriği kırılarak bir hacker<sup>7</sup> tarafından değiştirilir ve okulun edebiyat öğretmeni hakkında asılsız bilgilerin bulunduğu, öğretmenin rahatsız edilmesi için cep telefon numarasının bulunduğu ve cep telefonundan isimsiz mesajların nasıl gönderileceğinin anlatıldığı, müstehcen resimlerin bulunduğu bir internet Web sayfası<sup>8</sup> haline getirilir. Bahse konu edebiyat öğretmenin şikayetini Ankara Cumhuriyet Baş Savcılığına iletmesi ile suçlunun yasal takibi başlar. Konu ile ilgili yaptığımız teknik çalışmalar sonucu değiştirilen içerik ülkemiz sınırları dışında hizmet veren bir içerik sağlayıcıdan her isteyen için ücretsiz web sayfası bulundurma (web-hosting) hizmeti alabileceği cjb.net ve geocities.com internet sitelerinden ücretsiz temin edildiği tespit edilmiştir. Ancak bu söz konusu içerik Ülkemiz sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve ücretsiz içerik yönlendirme işlemi yapan bir İnternet Servis Sağlayıcıdan (ISP) yönlendirildiği için. Konu ile ilgili gerekli IP no lar tespit edilmiş ve ilgili İnternet Servis Sağlayıcı (ISP) ile resmi yazışmalar yapılmıştır.

Gerçekten ilgili firma ile beraber Cumhuriyet Savcılığının emri gereği güzel bir çalışma yapılmış olup içeriği değiştirilen site adresi kırıldığı tarihten itibaren o gün kü tarihe kadar sürdürülen tüm internet trafiğinin bir dökümü alınmış, buradan sitenin içeriğinin değiştirildiği tarih, değiştiren IP no, şahsın bu değişikliği yaparken kullandığı e-mail adresi gibi detay ip uçları bulunmuş ve tüm bu işlemlerin İstanbul'da bir özel üniversiteden yapıldığı tespit edilmiştir. Daha sonra Savcılık emri gereği Ülkemiz içerisinde yönlendirilen içeriğin yönlendirme işlemine son verilmiş olup site ülkemiz sınırları dışındaki içeriğini halen internet üzerinde yayınlamaktadır. Tespit edilen özel üniversite ile konu ile ilgili yapılan resmi yazışmalarda, okulun Bilgi İşlem Dairesi Üniversitelerinin Tüm birimlerinin (lisan laboratuvarları, kütüphane, idari bölümler, kampus, fakülteler gibi ) internete bağlı olduğunu ve Üniversitelerinin internet kafe mantığında internet erişimi sağladığını ve internet erişimi yapan bilgisayarlar ile ilgili herhangi bir teknik takip ve denetimlerinin olmadığını bildirmişlerdir. Daha sonra hem Anka-

<sup>7</sup> Hacker: Bilgisayar sistemleri ve iletişim ağlarının yapısını derinlemesine anlayan, sitemlerin açıklarını bularak internet üzerinden bu sitelere sızan ve içeriğini değiştiren ve bu işlemleri yapmaktan zevk duyan kişi. Bu terim bazen yanlışlıkla cracker yerine kullanılır. Sistem kırıcı (cracker). [www.pcmagazine.com.tr/sozluk](http://www.pcmagazine.com.tr/sozluk)

<sup>8</sup> Web Sayfası (Web Site): Özel veya tüzel bir kişiliğin istediği herhangi bir alanda hazırladığı, belge türü dosyaların , http adı verilen protokol aracılığıyla 24 saat açık ve çok hızlı bilgisayarlar sayesinde paylaşım açılması. (dolayısıyla yayımlanması). Bu belgelerin hazırlık tasarımları, (istisnalar hariç) sayfa sahiplerinin kendi bilgisayarlarında hazırlanır, (Publish veya upload adı verilen yöntemlerle) yukarıda sözünü ettiğimiz bilgisayarlara gönderilir. [www.pcmagazine.com.tr/sozluk](http://www.pcmagazine.com.tr/sozluk)

ra'daki bahse konu ilköğretim okulundan son iki dönem mezun olan öğrencilerin kimlik bilgileri ve kazandıkları üniversiteler istenmiş, hem de tespit edilen üniversiteden üniversitelerinde bahse konu ilköğretim okulundan mezun olup ta halen okuyan öğrencilerin listesi istenmiştir. Sonuç olarak ilköğretim okulunun gönderdiği listeden 1 öğrencinin tespit edilen üniversiteyi kazandığı görülmüş. Üniversite ise okullarında 1 öğrencinin bahse konu ilköğretim okulundan geldiği ve halen Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde öğrenci olarak okuduğunu bildirilmiştir. Elbette ki internet üzerinde işlenen bu suçu bu öğrenci işledi ithamını teknik olarak söyleyemeyiz. Konu ile ilgili mağdur öğretmenin cep telefonuna gelen gizli aramaların tespitine halen devam edilmektedir.

Örnek : 11

Konu : İnternet ortamında başkalarına ait Kredi kart numaraları ile alış-veriş yapan şahıslar ile ilgili şikayet

Özeti : İsmi "İllegaltech" olan bir IRC Server bilgisayarından yapılan ve halk arasında MIRC<sup>9</sup> olarak ta bilinen sohbet (chat) odalarında kendilerinin Hacker olduklarını beyan eden şahıslar sohbet ortamında diğer şahıslara internet yolu ile elde ettikleri başka kişilere ait kredi kartı numaralarını vererek sanal alış-veriş yapmalarını sağlamaktadırlar. Şahıslar sürekli olarak elde ettikleri kredi kartı numaraları ile Ülkemizde hem internet servis sağlayıcı (ISP) hemde GSM cep telefonu hizmetleri alanlarında faaliyet gösteren bir firmanın internet sitesinden, bu kart numaraları ile her biri 13 milyon Türk lirası karşılığı onlarca melodi transferi yaparlar. Tarafımızdan mağdur olan firmanın konu ile ilgili server bilgisayarında şahısların kredi kartı numaraları ile internet üzerinden cep telefonu melodi transferlerini yaparken kullandıkları IP no lar tespit edilmiş.

Buna göre yine Ülkemiz içerisinde faaliyet gösteren bir İnternet servis sağlayıcısının (ISP) IP no aralığının kullanıldığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili halen soruşturma ve teknik çalışma devam etmektedir.

Ayrıca bu olay tamamıyla sohbet (chat) ortamında gerçekleştiği için konu ile ilgili bahse konu irc server'da sohbet ortamında değişik nick name lerle kişilerin sanal ortamda nasıl alış-veriş yapacakları, yerlerinin tespit edilmesi konusunda güvenlik olarak internet kafelerin tercih edilmesi gibi bir çok konunun sohbet odasında ayrıntılı olarak anlatıldığı görülmüştür.

Görüldüğü üzere suçu işleyen şahıslarda işin bilincinde ve internet üzerinde bizim suçluyu yakalamak için yapmaya çalıştığımız teknik bir çok olayı onlarda bilmektedirler. Örneğimizde de olduğu gibi sanal ortamda suçun işleneceği en uygun yerler ise İnternet Kafelerdir.

Yeri gelmişken her geçen gün önemini ve kullanım alanını genişleten internet üzerinden IRC SERVER (MIRC SOHBET-CHAT) yolu ile sohbet sistemlerinden ve karşılaşılan bir kaç olaydan bahsedelim.

<sup>9</sup> IRC (İnternet Relay Chat): İnternet Bağlantılı Sohbet (İnternet Relay Chat) Kişilerin gerçek zamanda bir-biriyle konuşmasını sağlayan, dünya çapında bir sohbet hattı protokolü. [www.pcmagazine.com.tr/sozluk](http://www.pcmagazine.com.tr/sozluk)

*Irc Serverlar (Mirc Sohbet-Chat):* Dünyanın bir çok gelişmiş ülkesinde internet ilgili ülke polislerince takip ve izleme altında tutulmaktadır. Ülkemizde de bu konuyla yetkili kolluk kuvvetleri bu konuda halen çalışmalarını sürdürmektedir. Genel itibari ile hem web hosting<sup>10</sup> hizmetini hemde faaliyetlerini Ülkemiz içerisinde yürüten yerel portallar takip edilmektedir. Hemen hemen herkesin aklına internet ve sohbet deyince MIRC gelir. Özel olarak bu iş için tahsis edilmiş IRC SERVER bilgisayarları üzerinden bir İnternet Servis Sağlayıcının (ISP) çatısı altında (HOSTING) altında faaliyet yürüten bu bilgisayar sistemleri bazen kullanıcıları için çok ta üzücü sonuçlar doğurabilmektedir.

Ülkemiz üzerinde sohbet amaçlı bu tür faaliyetleri yürüten portallar bir liste halinde tespit edilmekte, eğer bir suç işleniyorsa önü alınmaya çalışılmaktadır. Ancak genel anlamda Türkiye’de bilişim suçları ile ilgili köklü yasalar olmadığı için burada da bir takım soru işaretleri kafalarda bulunmaktadır.

Konuyu kısaca birkaç örnek ile açıklayacak olursak MIRC sohbetlerde hemen her konu ile ilgili bir sohbet odası bulmanız mümkündür. Satanizm başlığı altında SATANİZM, SATAN, devrim başlığı altında DEVRİM, PKK, DEV-SOL, HADEP İslam başlığı altında İBDA\_C, CİHAD, MÜCAHİD, MESCİD, erotizm başlığı altında SEX, LOLİTA, LEZBİYEN, GAY ve daha bunlar gibi bir çok isimde odalar vardır. Ancak odaların içerisinde maalesef hiç de masum sohbetler yapılmamaktadır. Buna göre;

Örnek : 12

Kendilerine satanistler diyen ve yerel bir internet servis sağlayıcının çatısı altında faaliyet gösteren bir IRC serverda ilgili kanala belirli aralıklarla girilmiş sohbet odasında bulunan şahıslar ile genelde yapılan sohbetlerde çok enteresan sonuçlar ile karşılaşmıştır. Bilindiği üzere herhangi bir MIRC sohbette herhangi bir şahısla hem genel olarak sohbet odası içerisinde sohbet edebilirsiniz hem de özel olarak bir odada ikili görüşebilirsiniz. Ayrıca bu sohbet (chat) için özel bir (script) yazılım kullanılır. Bu yazılımlar sayesinde sohbet odasında ki herhangi bir kişinin bilgisayarına eğer herhangi bir koruma yoksa girilebilmekte ve bilgisayar çalışmaz hale bile getirilebilmektedir. Örneğimizde ise bu yöntem tamamen farklı bir amaç için kullanılmıştır. Anlatılacak olan bilgi sohbet odasında pişman olduğunu beyan eden satanist bir şahıstan elde edilmiştir. Şahıs genel olarak kandırma işlemini bilgisayar bilgisi az olan küçük yaştaki insanlardan seçtiklerini beyan etmiştir. Örnek olarak 13 yaşında bir kızın bilgisayarına girildiğini, küçük kızın kendi yazdığı bir şiiri gizlice bilgisayarından alıp daha sonra kendisine sohbet ortamında sen bu duyguları hissediyorsun şeklinde kendisine söyledikten sonra bahse konu 13 yaşındaki kız çok etkilenmiş ve bu olayın olağan üstü bir güç olduğuna yine bu şahıslar tarafından inandırılmıştır. ve bahsedilen bu küçük kız zamanla satanist gruba dahil edilmiştir.

<sup>10</sup> Hosting (Web Bulundurma): Kişisel bilgisayarlar gerek yavaş olmaları, gerekse 24 saat açık tutulmamaları sebebiyle web yayınına uygun değildir. Bu nedenle bu iş için kurulan şirketler, dosya miktarı oranında zaman kirası olarak hizmet verirler. [www.bidb.odtu.edu.tr/index.php](http://www.bidb.odtu.edu.tr/index.php)

Örnek : 13

Sohbet amaçlı internet üzerinde faaliyette bulunan (IRC) serverlarda İslam, devrim, dev-sol gibi sohbet odaların sohbet odalarının bulunduğu ve bu odalarda da bu ideolojilerin fikirlerini empoze etmek için bir çaba içerisinde oldukları bilinmektedir. Örnek olarak devrim isimli bir sohbet odasında bulunan kişilerden Kürtçe eğitim için üniversitelerine dilekçe vermelerinin istenmesi gibi, Yine İslam isimli değişik sohbet odalarında İbda\_c örgütü lehine sloganların atılması, Türkiye'de cereyan eden hizbullah hadisesinin Türk halkı tarafından yanlış anlaşıldığının anlatılması gibi örnekler verilebilir.

### **Pc-Bilgisayarlar veya Bilgisayar Sitemleri Üzerinden Verilerin Elde Edilmesi ile İlgili İntikal Eden Bilişim Suçları**

Bu konu başlığı altında Ülkemizde Cumhuriyet Baş Savcılığından havaileli evraklarla ilgili yapılan araştırmalarda hem kolluk kuvvetleri hem de adli mekanizmanın yetersiz olduğu düşünülmektedir.

Örnek : 14

Konu : İnşaat proje ve tasarım işleri ile ilgili bir bilgisayar firması tarafından yazılan programlar (ilgili firma patentli.) bir şahıs tarafından internet üzerinden şifreleri çözülerek, Düzenlediği bir web sayfası aracılığı ile bu programları değerinin altında satmak.

Özeti : O.D.T.Ü. inşaat mühendisliği mezunu bir genç iyi derecede bilgisayar bilgisi ile inşaat işleri için özel bilgisayar firmaları tarafından yazılmış programların şifrelerini çözerek bu programları internetteki web sayfası üzerinden satmaktadır. Konu ile ilgili Cumhuriyet Baş Savcılığından havaileli emir yazısı ile şahısla internet üzerinde kontak kurularak, elinde bulunan programlara alıcı olarak talip olunur. Şahıs Ankara'da verilen buluşma adresinde elinde program CD leri ile birlikte geldiğinde suçüstü yakalanarak zapt edilen Bilgisayar, CD ve Disketlerle birlikte savcılığa sevk edilmiştir.

Ancak bu ve buna benzer konularda elde edilen bilgilerin ne hallerde yasal bir delil olacağının belirlenmesi, bu tür konularda aranması istenen bilgisayar data-ları veya bilgileri silinmiş de olabilir. Böyle bir durumla karşılaşıldığında elde edilen bilgisayarlarda geriye yönelik verilerin araştırılıp araştırılmayacağının yasal bir zemine oturtulması gerekmektedir.

Örnek : 15

Konu : Zapt edilen bilgisayar, CD ve Disketlerden şikayet dilekçesinde belirtilen özel bir programın ve program ile ilgili şifrelerin aranması.

Özeti : Bilgisayar yazılımı geliştirme ve yazılım ürünleri pazarlama-

şı yapan bir firma Ülkemizdeki 5 farklı Kamu Kurumuna işleri gereği geliştirmekte oldukları projeler ile ilgili tasarımlar yapmayı sağlayan bir bilgisayar programı ihale etmiştir. Bahse konu program dilekçede belirtilen kurumların bilgisayar sistemlerinde her bir bilgisayar için ayrı ayrı şifre mantığına göre çalışmaktadır. Firmanın konu ile ilgili mühendisi ve aynı zamanda suçlanan şahıs bütün bu kurumlardaki bilgisayar sistemlerinde bu programın çalışmasını sağlayan ve bilgisayarları programa dahil eden ve şifreleri bilen şahıstır. Daha sonra bu şahıs firmadan istifa etmiş ve kendi adına bahse konu programın pazarlamasını yapan bir firma kurmuştur. Yapılan suçlama ise bu şahsın gizlilik içeren (dilekçede belirtilen kurumların bilgisayarlarına ve dolayısıyla bilgilerine uzaktan da (remote access) erişim yapabilen şifreleri bilmesi ve bunu kötü niyetli kullanabileceği.

Savcılık evrakının Şubemize Asayiş Şube Müdürlüğü üzerinden intikal etmesi ile bilgisayarlar üzerinde teknik inceleme başlamıştır. Fakat maalesef bu tip konularda ne Kolluk kuvvetlerimizin, ne de Adalet birimlerimizin bu tür suç evraklarını takip ederken teknik hareket etmedikleri görülmüştür. Konu ile ilgili birimimize bir adet şikayet dilekçesi ile birlikte 7 adet bilgisayar, bol miktarda CD ve bol miktarda Disketler incelenmek için getirilmiştir. Ancak şikayet dilekçesi ne aranması istenen şifrelerin tarifini yapmaktadır ne de diğer programların tarifini yapmaktadır. Halbuki bilgisayar teknolojisinde bir den çok şifreleme biçimi ve yöntemi vardır.

Örnek: Internet Explorer adres bölümüne yazılan 259 karakterli uzun bir metinde bir şifredir. Ayrıca dilekçede belirtilen firmaya ait diğer programların bulunması ve gizli bilgilerin bulunması konularında da bir açıklık yoktur. Çünkü her paket programın kendine özgü bir çalışma mantığı vardır. Ayrıca aranması istenen firmaya ait gizli bilgiler nelerdir bunlarda belli değildir. Adalet birimi şikayet dilekçesine göre hareket etmiş, kolluk birimi de verilen emir doğrultusunda bilgisayarları ve bilgisayar malzemelerini zapt etmiştir.

Konu ile ilgili yukarıda bahsettiğimiz sıkıntılar dile getirilmiş ve Savcılığa zapt edilen bilgisayarların, CD'lerin, Disket'lerin şikayette bulunan firma yetkilileri ve yine şikayet dilekçesinde belirtilen programı kullanan kamu kurumlarının bilgi işlem birimleri ile bir komisyon eşliğinde yapılabileceği bildirilmiştir. Konu ile ilgili tahkikat halen devam etmektedir.

Görüldüğü üzere teknik boyutu olan bu tür suç evraklarında teknik olarak hareket edilmediğinden dolayı hem çok zaman harcanmakta, hem de bürokrasi ile ilgili işlemler uzamaktadır.

### Neler Yapılabilir ?

Yukarıda başlıklar halinde dikkatleri üzerine çekmeye çalıştığımız konular ve bire-bir suç evrakları aracılığı ile yaşanan sıkıntılar dile getirilmiştir. Çok hassas bir konu olan bilişim ve teknoloji suçları konusunun çok iyi irdelenmesi ve tartışılması gerekmektedir.

1. İnternet Servis Sağlayıcılar: Elektronik bir çok işlemin üzerinde döndüğü ve her geçen gün yeni yeni uygulamaların insanlık hizmetine sunulduğu sanal bir dünya olan İnternet'in işlerliğinde İnternet servis Sağlayıcıların (ISP) rolü büyüktür. Yukarıda intikal eden suç evraklarında da anlatmaya çalıştığımız gibi İnternet Servis Sağlayıcılarla ilgili olarak aşağıdaki sıkıntıların çözülmesi gerekmektedir.
  - a. İnternet Servis Sağlayıcıları (ISP) tarafından dinamik olarak dağıtılan IP no lar üzerinde 1 saatlik bir zaman diliminde bile 3 veya 5 hatta daha fazla internet kullanıcısı internet üzerinde işlem yapabilir <http://www.dikey8.com/> Burak Dayıoğlu 2001 forum. Sonuç olarak herhangi bir İnternet kullanıcısı tarafından İnternet'te bir suç işlendiği zaman tespit edilen IP no'nun tespit edilen zamanlarda kim tarafından kullanıldığının kayıtlarının (internet abone bilgisi, internet erişiminin yapıldığı telefon no gibi) tutulması zorunluluğu ve bu kayıtların ne kadar süre ile saklanacağıının belirlenmesi gerekmektedir.
  - b. İnternet Servis Sağlayıcıları tarafından uygulamada olan ve İnternet kullanıcısının internetteki hızını arttırmaya yönelik verdikleri CACHE IP uygulamasında da CACHE üzerinden yapılan işlemlerinde kayıtlarının tutulması gerekmektedir.
  - c. İnternet servis sağlayıcıların (ISP) internet abonelik sisteminin de kişilerin kimlik bilgilerinin alınması açısından bir standarda bağlanması gerekmektedir. Genel olarak internet aboneliği yaptıran şahısların kendi beyanlarına göre hareket edilmekte ve bir çok abonelik işlemi tamamen internet üzerinden online olarak yapılmaktadır. Durum böyle olunca şahısların aboneliklerini online internet üzerinden yaptırırken beyan ettikleri asılsız bilgiler de kabul edilmektedir.
2. İnternet-Kafeler :İçişleri Bakanlığının 02.12.1998 tarih ve 233 sayılı genelgeleriyle Belediyelerden aldıkları ruhsatla faaliyette bulunabilecekleri bildirilen İnternet-kafeler, 30.12.1999 tarih ve 23922 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 99/13681 karar sayılı "Açılması İzne Bağlı Yerlere Uygulanacak İşlemler Hakkında Yönetmelik" le bir kıraathane'nin açılması ile aynı işlemlere tabi olan İnternet-kafeler ile ilgili kolluk kuvvetleri de P.V.S.K 8. maddesi gereğince denetim ve işlem yapmak ile mükelleftirler.<sup>11</sup> Teknik olarak hiçbir denetimin yapılmadığı İnternet-kafeler ile ilgili bir dizi önlemin alınması gereklidir. Bunlar kısaca öneri olarak;
  - a. İnternet-kafelerin belirlenecek konularda filtre edilmiş internet erişim kulanmalarının sağlanması.
  - b. İnternet-kafe llerde internet paylaşımının yapıldığı diğer tüm makineleri teknik olarak takip edebilecek bir server bilgisayarın bulunmasının sağlanması.
  - c. İnternet-kafelereden faydalanan insanların kayıtlarının kimlik bilgileri ve internet erişimi yaptığı tarih, zaman bilgilerine göre ve kullandığı bilgisayara kadar kayıt altına alınmasının sağlanması gerekmektedir.

<sup>11</sup>(Resmî Gazete, 1999:sayı 23992)

d. İnternet-kafeler teknolojik olarak web-camera aracılığı ile ortam olarak kayıt altına alınabilir. Böylece her hangi bir suç olayının araştırılmasında tespit edilen internet-kafeden suçu işleyen şahıs görüntü kayıtlarından da elde edilebilir.

3. İnternet Yolu İle Yapılan Sohbet (IRC-MIRC) : Bir çok hadisenin içerisinde gerçekleştiği internet-sohbetler ile ilgili de bir takım çalışmaların yapılması gerekmektedir. Buna göre;

a. IRC serverler üzerinden sohbet yolu ile de işlenen suçlar yukarıda örnekler içerisinde bahsedilmiştir. Yasal çerçevede bu server bilgisayarlar üzerinde izleme ve değerlendirme işleminin kolluk kuvvetleri tarafından yapılması gerekmektedir.

b. IRC serverler de Sohbet kanalları için belirlenen kurallar ve kriterler yine bu serverler aracılığı ile işler hale getirilebilir.

c. Sohbet ortamında meydana gelen bir suç ile ilgili olarak kolluk kuvvetinin yine yasal çerçevede bu serverler üzerinden izleme ve değerlendirme faaliyetinde bulunmasının sağlanması gerekmektedir.

4. İnternet Üzerinde Yapılacak Çalışmalar: Kolluk kuvvetlerinin gerçek dünyada bir suçun aydınlatılmasında yasal çerçevede kullandığı izleme ve değerlendirme işlemlerini sanal bir dünya olan İnternet üzerinde de kullanmalıdır. Bu konu çerçevesinde genel anlamda;

a. Herhangi bir suç ile ilgili tespit edilen IP no nun, delillendirmek amacı ile İnternet Servis Sağlayıcı üzerinden izlenmesi gibi; Örnek; Çocuk Pornografisi, Uyuşturucu Kaçakçılığı ve Ulusal Güvenlik ile ilgili işlenen suçlarda tespit edilen IP no nun, e-mail'in veya mesajın izlenmesi.

b. Yukarıda bahsedilen izleme ve değerlendirme işlemlerinde kolluk kuvvetlerinin, adalet mekanizmasının ve İnternet Servis Sağlayıcılarının yasal zorunluluklarının belirlenmesi gerekmektedir.

5. Pc-Bilgisayarlar, Server Bilgisayarlar, Bilgisayar Cd'leri ve Bilgisayar Disketleri Üzerinde Yapılacak Çalışmalar:

a. Bu konularla ilgili olarak bilirkişilik işlemlerinin kolluk kuvvetleri içerisinde oluşturulacak bir birim tarafından mı yürütüleceği yada dışarıdan temin edilecek kişiler tarafından mı yürütüleceğinin belirlenmesi gerekmektedir.

b. Bilişim ve teknoloji suçları başlığı altında işlenen suçlarla ilgili hem kolluk kuvvetleri tarafında hem de adalet birimleri içerisinde ihtisas birimlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Çok geniş bir kavram ifade eden Bilişim ve Teknoloji Suçları konularını örneklerle irdelerken hep İnternet'in suç işlenen yüzünden bahsettik. Ancak bilinmelidir ki İnternet bir yaşamdır [www.internethaftasi.org.tr](http://www.internethaftasi.org.tr). İnsanoğlunun faydası için, rahatlığı için, mutluluğu için yapılan her şey güzeldir. İnternet'te bu yönü ile insanlar arasında kabul görmüş ve sayısız faydaları ile rüştünü ispatlamıştır. Bize düşen onu geliştirmek ve güzelleştirmektir.

**Kaynakça**

- Özcan, Mehmet. "Cyber Terörizm", *Internet ve Hukuk Etkinliği Semineri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesince düzenlenen Seminer, 16.03.2002.  
<http://www.birlik.com/2001>, 1  
Resmi Gazete, 1999: sayı23992  
[www.internethaftasi.org.tr](http://www.internethaftasi.org.tr) 2002, 1  
<http://www.taskin.8m.com/> 2001, 1  
Dayıoğlu, Burak <http://www.dikey8.com/> forum 2001, 1  
[www.dikey8.com](http://www.dikey8.com), 2002: 1  
[www.pcmagazine.com.tr/sozluk](http://www.pcmagazine.com.tr/sozluk) 2001, 1  
[www.bidb.odtu.edu.tr/index.php](http://www.bidb.odtu.edu.tr/index.php) 2001, 1  
<http://www.tdk.gov.tr/bilterim/> 2001, 1  
<http://bilmer.sabanciuniv.edu.tr/ekaynak/sozluk.html> 2001, 1  
<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~b0145523/proje/terim.html> 2001, 1  
Kul, İlhami. (2001), 1 *Internet Elektronik ve Multimedya Teknik Terimler Sözlüğü*